

דרשת הרב ביגמן - שבת פרשת חקת

סוד ההיטהרות מן הפרה האדומה לא נתפרש בכתובים, ואף על פי כן...

המגע במת לכל נפש אדם, המפגש בין החי למת, מסיר את המסווה מעל התחושה האנושית של חיי נצח. האדם השרוי בתודעה של חיים לעד, פוגש לפתע את המת, בן רגע הוא ניצב מול החידלון, אשר שם קץ לאשלייה. תכונה אנושית היא כי החי באשר הוא חי מצוי בתודעה של חיים לעד, ונראה כי הדבר נובע מן הנטייה האנושית 'לחיות את הרגע', לקיים את החיים בהווה. אופי אנושי זה יוצר אשלייה הכרחית כי החיים יימשכו לעד, והמפגש עם המוות מסיר את המסווה מעליה.

במבט ראשון בפרשת פרה אדומה, נראה כי התורה מבקשת לשמר את האשלייה הזו. הנוגע במת הופך מיד לטמא והוא מחוייב בתהליך של טהרה, של שיבה אל סדר החיים. כל עוד לא זורק עליו מי נידה הוא שרוי בטומאתו. בהתמודדות עם הטומאה, הנגזרת מן המפגש עם המת, דומה כי התורה מבקשת להרחיק את המוות, ולהציב במקומו בחזרה את החיים ("מים חיים אל כלי"). כל אשר באוהל טמא - התורה קובעת מערכת שבה טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת: החיים נותרים בעינם והמסווה שב לכסות את האשלייה. כך נראה ממבט ראשון.

אולם, כידוע, מכילים דיני פרשת פרה אדומה פרדוקס. דווקא העוסקים בתהליך הפקת אפר הפרה המטהר, והעוסקים בתהליך הזאת מי הנידה והטהור - נעשים טמאים. נוצר כאן פרדוקס: דווקא אלו שנטלו חלק ביצירת חומרי הטהרה ובטיהור הופכים בעצמם ללא-טהורים. ובהתאם לפירושו, נוצר מצב מוזר: דווקא מי שהשיב לכלל את אשליית חיי הנצח, מי שהחזיר את המסווה, ניצב בעצמו אל מול האשלייה ומאבד את תחושת הנצחיות. התהליך, אם כן, משמר את שתי התחושות - תחושת האשלייה, ותחושת היעלמותה.

דברים אלו מובילים להצגה מורכבת יותר של הדברים; שימור הנצחיות וההתייבבות מול החידלון, יכולים להוליד תחושה שלישית. ישנה משמעות עמוקה לגילוי הנצחיות שבכל רגע ורגע. ניתן להבהיר את הדבר באמצעות משל: קיים הבדל מהותי בין חווית ההתפעלות מתמונה של פיקאסו לבין הרושם שמותירים זיקוקין די-נור. מפגש עם יצירה מכיל עימו את המודעות לחייה רב פעמית - ניתן לשוב ולהתבונן ביצירה בפעם אחרת ולהתייבב בפניה כשהיא נותרת בעינה. אולם המופע של זיקוק בשמיים, משדר תחושה של משהו חד פעמי, של יצירה יחודית, רגע שלא ישוב (במידה מסוימת הדבר מזכיר את צורתם של פתיתי השלג, אשר כל אחד מהם שונה מרעהו). חוויה יחודית כל כך מעניקה לאדם המתבונן הרגשה של נצח שברגע, הרגע נעשה לחד פעמי.

למעשה, כך ניתן להביט בכל רגע מאין-ספור הרגעים האנושיים, ובכל חוויה מן החוויות הרבות של בני האדם. מציאת היחודיות שברגע, ההכרה כי הרגע לא ישוב, מובילות אל הנצחיות. כאשר האדם שוקע לתחושת אפרוריות, שיש בה משהו מן החידלון, הוא יכול לשוב ולהחזיר את הנצח לרגע. בחיים שלנו שהם הבהוב, יכולים כל רגע וכל חוויה להיעשות הבהוב בפני עצמם. גם אם ניתן להשיב את האשלייה של חיי נצח, אי אפשר לשוב ולקיימה לעד. אולם, באמצעות מציאת הייחוד שברגע, ניתן 'לחיות את הרגע' תוך מודעות לנצחיותו. כך, אפשר להתקיים גם ברגעים אפורים וקשים.

ואם נכונים הדברים בשגרת החיים, על אחת כמה וכמה בקשר שבין אלוהים ואדם.

שבת שלום.